

Ο καθολικός επιμεριστικός ποσοδείκτης κάθε με το οριστικό άρθρο

Abstract

This paper investigates the co-occurrence of the universal distributive quantifier *kathe* with the definite article in Greek. Following the terminology of Beghelli & Stowell (1997) and Tunstall (1998), I argue that while both bare *kathe*-phrases and *kathe*-phrases with the definite article exhibit strong distributivity, *kathe*-phrases with the definite article are linked to obligatory and total distributivity, while bare *kathe*-phrases are linked to optional and partial distributivity. As far as genericity is concerned, *kathe* can be interpreted generically, while *o kathe* cannot, because it is presuppositional. The contribution of the definite article in this construction is claimed to be associated to the conditions of weak familiarity (Roberts 2003) and count-as-unique.

1. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αφορά τη διεπίδραση μεταξύ προσδιοριστών και ποσοδεικτών στην ονοματική φράση (ΟΦ), έτσι όπως πραγματώνεται στη δομή [οριστικό άρθρο + *κάθε* + Όνομα], εστιάζοντας σε δύο σημασιολογικές ιδιότητες, την επιμεριστικότητα (distributivity) και τη γενικευτικότητα (genericity). Ένα παράδειγμα αυτής της δομής είναι το εξής:

[1] Ο κάθε φωτογράφος θα φέρει πέντε φωτογραφίες από τη συλλογή του.

Η συνεμφάνιση του οριστικού άρθρου με άλλα στοιχεία στην ΟΦ είναι συχνό φαινόμενο στην ελληνική, όπου το οριστικό άρθρο εμφανίζεται με διάφορους προσδιοριστές, όπως δεικτικές και κτητικές αντωνυμίες ή με τον καθολικό ποσοδείκτη *όλος* (βλ. μεταξύ άλλων Alexiadou κ.ά. 2007· Marmaridou-Protou 1984· Γιαννουλοπούλου 2007). Σε αυτή την εργασία εξετάζω τη συνεμφάνιση¹

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την Louise McNally, καθώς και τους Έλενα Αναγνωστοπούλου, Josep Maria Brucart, Teresa Espinal, Μαρία Μπαρούνη, Winfried Lechner, Josep Quer, Μελίτα Σταύρου-Σηφάκη, Ευαγγελία Βλάχου, τα άτομα που συμμετείχαν στο “Athens Reading Group in Linguistics” και έναν ανώνυμο κριτή, καθώς με σχόλια και ερωτήσεις με βοήθησαν να διαμορφώσω κάποια από τα επιχειρήματα που παρουσιάζονται εδώ. Για τα οποιαδήποτε λάθη φέρω την αποκλειστική ευθύνη. Το άρθρο αυτό βασίζεται στη διδακτορική μου διατριβή που ολοκληρώθηκε με την υποστήριξη του Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d’Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya.

¹ Για τη συνεμφάνιση του οριστικού άρθρου με το Στοιχείο Ελεύθερης Επιλογής οποιοσδήποτε ‘FC any’ βλέπε Lazaridou-Chatzigeorga (2007· 2009α· 2009β).

του οριστικού άρθρου με το *κάθε*, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί περίπτωση πλεονασμού, καθώς το *κάθε* μπορεί να εμφανιστεί και μόνο του με ένα Όνομα στην ΟΦ,² σε αντίθεση με τις άλλες προαναφερθείσες περιπτώσεις, όπου το άρθρο δεν μπορεί να παραλειφθεί. Αντλώντας από τα συμπεράσματα της βιβλιογραφίας (Giannakidou 1999· 2004· Τσίλη 2000· Etxeberria & Giannakidou 2008) στόχος της παρούσας εργασίας είναι η περαιτέρω εκλέπτυνση της πρότασης για τα σημασιολογικά χαρακτηριστικά του ο *κάθε* και ο προσδιορισμός της συνεισφοράς του οριστικού άρθρου στην εν λόγω δομή.

2. Μορφολογικά, συντακτικά και σημασιολογικά χαρακτηριστικά του (ο) *κάθε*

Στην ενότητα αυτή θα διατρέξουμε τα κύρια χαρακτηριστικά του (ο) *κάθε*. Ξεκινώντας από τα μορφολογικά και συντακτικά χαρακτηριστικά του, σημειώνουμε ότι το *κάθε* είναι άκλιτο, δεν μπορεί να εμφανιστεί χωρίς Όνομα και προηγείται πάντα ενός ουσιαστικού, κατά κύριο λόγο³ στον ενικό:

- [2] α. (Ο) *κάθε* δρόμος / (Η) *κάθε* λέξη έχει την ιστορία του/της.
 β. * *Κάθε* έχει την ιστορία του/της.
 γ. * *Λέξη* *κάθε* έχει την ιστορία της.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι η συντακτική θέση του *κάθε* είναι παγιωμένη, σε αντίθεση με άλλους καθολικούς ποσοδείκτες που έχουν την ικανότητα να επιπλέουν (floating quantifiers), που μπορούν δηλαδή να εμφανίζονται σε διάφορες θέσεις μέσα στην πρόταση, όπως το *όλος*. Θα επανέλθω σε αυτή την ιδιότητα παρακάτω.

- [3] α. Όλα τα παιδιά *μπήκαν* στην τάξη.
 β. Τα παιδιά *μπήκαν* όλα στην τάξη.
 [4] α. (Το) *κάθε* παιδί *έφαγε* μία *καραμέλα*.
 β. * *Παιδί* *έφαγε* (το) *κάθε* μία *καραμέλα*.

Το *κάθε* μπορεί να ποσοτικοποιήσει πάνω σε ατομικά, όπως είδαμε παρα-

² Η συνεμφάνιση αυτή είναι ενδιαφέρουσα από μια διαγλωσσική προοπτική, καθώς δεν είναι συχνό να συναντούμε διαδοχές στοιχείων όπως **the every*. Παρ' όλα αυτά σε κάποιες γλώσσες, στα Lilloet Salish (Matthewson 2001) και στη βασκική (Etxeberria & Giannakidou 2008) βρίσκουμε παρόμοια παραδείγματα. Αυτή η δια-γλωσσική πλευρά του ζητήματος μένει για περαιτέρω διερεύνηση στο μέλλον, πιστεύω όμως ότι θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ως προς την κοινή ερμηνεία αυτών των δεδομένων, καθώς στα Lilloet Salish δεν υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ οριστικού και αόριστου άρθρου, και στη βασκική φαίνεται ότι το άρθρο εμφανίζεται πάντα με όλους τους ισχυρούς ποσοδείκτες (βλ. όμως Etxeberria & Giannakidou 2008).

³ Εμφανίζεται όμως με κάποια ουσιαστικά στον πληθυντικό όπως εκλογές, Χριστούγεννα:

(i) *Κάθε* εκλογές παρουσιάζονται οι υποψήφιοι με χίλιες υποσχέσεις.

Αυτή η χρήση του *κάθε*, με ουσιαστικά που δηλώνουν ένα γεγονός που συμβαίνει *κάθε* ορισμένο χρόνο, φαίνεται να συνδέεται και με άλλες 'επιρρηματικές' χρήσεις του, όπως στις εκφράσεις *κάθε* χρόνο, *κάθε* φορά κτλ. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι χρήσεις αυτές δεν επιτρέπουν τη συνεμφάνιση του οριστικού άρθρου, αλλά λόγω έλλειψης χώρου δεν θα ασχοληθώ με αυτό το ζήτημα στην παρούσα εργασία.

Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΣΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΕ ΜΕ ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ πάνω, ή πληθυντικά άτομα με την έννοια του Link (1983), όπως στο [5], όπου το κάθε ποσοτικοποιεί πάνω από το πληθυντικό άτομο που συντίθεται από τους τρεις κατοίκους. Το ο κάθε δεν μπορεί να ποσοτικοποιησει όμως πάνω σε ομάδες ατόμων:

[5] Υποσχέθηκαν να φυτέψουν ένα δέντρο για κάθε τρεις κατοίκους / *για τους κάθε τρεις κατοίκους.

Το (ο) κάθε είναι καθολικός ποσοδείκτης. Διαφέρει όμως από τον καθολικό ποσοδείκτη όλος στο ότι είναι επιμεριστικός, καθώς δεν εμφανίζεται με κατηγορήματα με συλλήβδην ερμηνεία (collective predicates· Dowty 1987), όπως το μαζεύομαι:

[6] Όλα τα παιδιά μαζεύτηκαν στην αυλή.

[7] *(Το) κάθε παιδί μαζεύτηκε στην αυλή.

Ακολουθώντας τον Milsark (1974), ο οποίος διέκρινε τους ποσοδείκτες σε ισχυρούς (strong) και ασθενείς (weak) με βάση τη (μη) εμφάνισή τους σε υπαρκτικά περιβάλλοντα του είδους *there*-insertion, το (ο) κάθε αποδεικνύεται ισχυρός ποσοδείκτης, καθώς δεν μπορεί να εμφανιστεί σε τέτοια περιβάλλοντα, σε αντίθεση με αόριστους προσδιοριστές όπως το ένα:⁴

[8] α. *Υπάρχει (το) κάθε γατάκι στον καναπέ.
β. Υπάρχει ένα γατάκι στον καναπέ.

Το (ο) κάθε έχει την τάση να λαμβάνει ευρύ σημασιολογικό πεδίο (wide scope) σε σχέση με άλλους ποσοδείκτες, ένα χαρακτηριστικό παρόμοιων ποσοδεικτών σε άλλες γλώσσες.⁵ Σε προτάσεις όπως η [9], που είναι αμφίσημη σε σχέση με το σημασιολογικό πεδίο, η πρώτη ερμηνεία είναι η επικρατέστερη, σύμφωνα με την οποία (ο) κάθε μουσικός έχει ευρύτερο πεδίο από το αόριστο μία κλίμακα:

[9] (Ο) κάθε μουσικός ξέρει μία κλίμακα.
 $\exists x (\text{musician}(x) \rightarrow \exists y (\text{scale}(y) \wedge \text{know}(x,y)))$
 διαβάζεται ως: για κάθε x τέτοιο ώστε το x είναι μουσικός, υπάρχει ένα y, τέτοιο ώστε το y είναι μία κλίμακα, και το x ξέρει το y
 $\exists y (\text{scale}(y) \wedge \forall x (\text{musician}(x) \rightarrow \text{know}(x,y)))$
 διαβάζεται ως: υπάρχει (τουλάχιστον) ένα y τέτοιο ώστε το y είναι κλίμακα και για κάθε x, αν το x είναι μουσικός, τότε το x ξέρει το y

Το κάθε μπορεί να ερμηνευθεί γενικευτικά, δηλαδή, μπορεί να αναφέρεται σε ένα είδος και όχι σε συγκεκριμένα άτομα ή εκφάνσεις του είδους (Giannakidou 1999· 2004), όπως φαίνεται παρακάτω που εμφανίζεται με κατηγορήματα επιπέδου-είδους (kind-level predicates· Carlson 1977):

⁴ Η συνεμφάνιση του κάθε με το ένας στο αοριστολογικό καθένas δεν θα μας απασχολήσει στην παρούσα εργασία, βλέπε όμως σχετικά στην Τσίλη (2001).

⁵ Βλέπε Ioup (1975) για μία Ιεραρχία των Ποσοδεικτών: *each > every > all > most > many > several > somepl > a few*.

[10] Κάθε γάτα έχει τέσσερα πόδια.

[11] Έχει εξαφανιστεί κάθε συλλογική προσπάθεια.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε αναλυτικά τη γενικευτικότητα και το γεγονός ότι, σε αντίθεση με το *κάθε*, το *ο κάθε* δεν μπορεί να ερμηνευθεί γενικευτικά.

3. (Ο) κάθε: επιμεριστικότητα και γενικευτικότητα

Όπως επισήμανα παραπάνω, η δομή αυτή είναι ενδιαφέρουσα δεδομένου ότι εκ πρώτης όψεως δεν φαίνεται να υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ των απλών *κάθε-φράσεων* και των *ο κάθε-φράσεων*, γι' αυτό και η περιγραφική βιβλιογραφία αναφέρεται απλά στην *εμφατική φύση* της δομής αυτής (Τσαμαδού-Jacoberger & Χειλά-Μαρχοπούλου 2006, 39). Πριν ξεκινήσουμε τη συζήτηση, ας δούμε κάποια ακόμα παραδείγματα:⁶

[12] Βιντεοσκοπούσε το κάθε βήμα της.

[13] Η Ινώ φωτογράφησε το κάθε ζώο του ζωολογικού κήπου.

[14] Κάθε χρόνο υπολογίζεται ότι 5 εκατομμύρια θεατές βλέπουν, κατά μέσο όρο, τις 1.200 παραστάσεις του "Holiday on Ice" που δίνονται σε 70 πόλεις από 15 χώρες [...]. Η κάθε παράσταση περιοδεύει για τρία χρόνια.

[15] Την κάθε περίπτωση πρέπει να τη βλέπεις με διαφορετικά μάτια.

Με βάση την κατανομή τους σε σχέση με τις ιδιότητες της επιμεριστικότητας και της γενικευτικότητας, που θα δούμε αναλυτικά σε αυτή την ενότητα, θα υποστηρίξω ότι οι *κάθε-φράσεις* και οι *ο κάθε-φράσεις* δεν είναι ελεύθερα εναλλάξιμες. Στην επόμενη ενότητα θα εστιάσω στη συνεισφορά του οριστικού άρθρου στην εν λόγω δομή.

3.1 Ο κάθε και επιμεριστικότητα

Στη βιβλιογραφία συναντάμε δύο κύριες εκλεπτύνσεις της επιμεριστικότητας, μία από τους Beggelli & Stowell (1997), και μία από την Tunstall (1998). Στους Beggelli & Stowell (1997) η επιμεριστικότητα μελετάται σε σχέση με τα *all*, *every* και *each* και προτείνονται δύο διακρίσεις. Η πρώτη αφορά τη διάκριση μεταξύ *ισχυρής επιμεριστικότητας* (strong distributivity), που παρουσιάζεται με το *every* και *each*, και *ψευδο-επιμεριστικότητας* ή *ασθενούς επιμεριστικότητας* (pseudo-distributivity / weak distributivity) που παρουσιάζεται με το *all*. Αυτή η διάκριση εξαρτάται από το αν η ΟΦ μπορεί να έχει συλλήβδην ερμηνεία ή όχι. Όπως είδαμε παραπάνω, το (*ο*) *κάθε* δεν επιτρέπει συλλήβδην ερμηνεία, άρα, συσχετίζεται με ισχυρή επιμεριστικότητα.

⁶ Εμφανίσεις του *ο κάθε* Ο, όπου φαίνεται να αποκτά το status ενός minimizer, που δείχνει το τέλος μιας κλίμακας, πιστεύω ότι χαίρουν άλλου είδους ανάλυσης. Τέτοια είδους παραδείγματα είναι τα: (i) Θα γελάσει και *ο κάθε* πικραμένος την 1η Ιανουαρίου και (ii) Ήταν έτοιμη να συμβουλευτεί τον *κάθε* άσχετο και όχι τον πατέρα της. Για μια ανάλυσή τους, βλέπε Margariti (2007).

Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΣΟΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΕ ΜΕ ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

Μια περαιτέρω διάκριση αφορά αυτό που οι Beghelli & Stowell (1997) ονομάζουν *προαιρετική επιμεριστικότητα* (optional distributivity), όπως με το *every*, και *υποχρεωτική επιμεριστικότητα* (obligatory distributivity), όπως με το *each*. Ακολουθώντας την Τσίλη (2001), προτείνω ότι το *κάθε* είναι προαιρετικά επιμεριστικό, ενώ το *ο κάθε* είναι υποχρεωτικά επιμεριστικό. Εφαρμόζοντας τα παρακάτω διαγνωστικά τεστ που χρησιμοποιούν οι Beghelli & Stowell (1997) για τα *every/each* στο (ο) *κάθε* αναδεικνύεται η αναλογία του *every* με το *κάθε* και του *each* με το *ο κάθε*:

(α) Οι *ο κάθε*-φράσεις δεν μπορούν να εμφανίζονται σε δομές με καθολική συλλήβδην ερμηνεία:

[16] *Κατέβαλαν την *κάθε* προσπάθεια για να λυθεί το θέμα.

(β) Οι *ο κάθε*-φράσεις δεν μπορούν να τροποποιηθούν από το *σχεδόν*, που τροποποιεί ποσοδείκτες που ορίζουν μια καθορισμένη ποσότητα στο τελικό σημείο μιας κλίμακας, σε αντίθεση με τις *κάθε*-φράσεις (Τσίλη 2001, 793):

[17] α. Ένα αγόρι έφαγε *σχεδόν* *κάθε* μήλο.

β. * Ένα αγόρι έφαγε *σχεδόν* το *κάθε* μήλο.

(γ) Υπάρχουν δομές παρόμοιες με το *floating and binominal each*, που εμπεριέχουν το οριστικό άρθρο *ο καθένας*:

[18] Τα παιδιά έφαγαν δύο μήλα το καθένα.

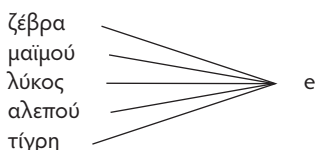
Παρ' όλη την ύπαρξη της παραπάνω δομής, μια αξιοσημείωτη διαφορά είναι ότι το (ο) *κάθε* δεν μπορεί να επιπλεύσει, σε αντίθεση με το *each*. Γι' αυτό τον λόγο δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε αναλύσεις που έχουν προταθεί για τη συνεμφάνιση άλλων καθολικών ποσοδεικτών, όπως το *all* με το οριστικό άρθρο, που αναφέρονται στην *επιπλέουσα φύση* τους (Brisson 1998) και προτείνουν ότι το *all* δεν είναι ποσοδεικτικό, αλλά ένα είδος δείκτη εξαντλητικότητας (exhaustivity marker).

Μια δεύτερη εκλέπτυνση της επιμεριστικότητας αποδεικνύεται καθοριστική για την εν λόγω δομή. Η Tunstall (1998) αποφαινεται ότι τα *every* και *each* απαιτούν πολλαπλές επιμεριστικές δομές του γεγονότος (distributive event structures), όπου τα μέλη του συνόλου του δεσμευτή (restrictor) τους συσχετίζονται με έναν αριθμό διαφορετικών υπογεγονότων. Στην περίπτωση του *every* ισχύει η συνθήκη ότι το γεγονός πρέπει να είναι τουλάχιστον μερικώς επιμεριστικό, ενώ στην περίπτωση του *each* η συνθήκη ότι το γεγονός πρέπει να είναι απόλυτα επιμεριστικό. Ας δούμε τώρα ένα παράδειγμα:

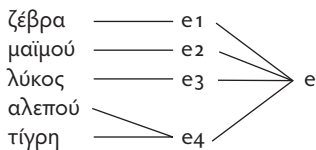
[19] Η Ινώ φωτογράφησε [*κάθε* / το *κάθε*] ζώο του ζωολογικού κήπου.

Στο [19] το γεγονός της λήψης φωτογραφιών πρέπει να είναι μερικώς διαφοροποιημένο με το *κάθε*, ενώ πρέπει να είναι απόλυτα διαφοροποιημένο με το *ο κάθε*. Το Σενάριο α αποκλείεται, γιατί το (ο) *κάθε* δεν συνδέεται με συλλήβδην

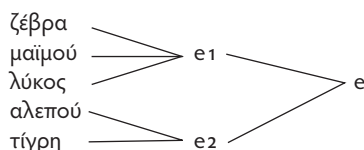
ερμηνεία. Με το *κάθε*, το [19] μπορεί είναι αληθές σε ένα περιβάλλον, όπου η Ινώ έβγαλε τέσσερις φωτογραφίες σε ένα μικρό ζωολογικό κήπο, με πέντε συνολικά ζώα, και, για παράδειγμα, η αλεπού και η τίγρη φωτογραφήθηκαν μαζί, ενώ τα υπόλοιπα τρία ζώα φωτογραφήθηκαν χωριστά – Σενάριο γ. Αυτό δεν μπορεί να είναι ένα πιθανό σενάριο για το *ο κάθε*, καθώς κάθε ζώο πρέπει να συσχετιστεί με ένα εξατομικευμένο γεγονός λήψης φωτογραφίας. Τα μερικώς επιμεριστικά Σενάρια β και γ είναι εντάξει για το *κάθε*, αλλά αποκλείονται για τις *ο κάθε*-φράσεις, για τις οποίες μόνο το Σενάριο δ της απόλυτης επιμεριστικότητας νομιμοποιείται:

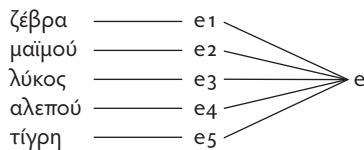
Σενάριο α: Συλλήβδην

Σενάριο γ: Μερικώς επιμεριστική

Σενάριο β: Μερικώς επιμεριστική

Σενάριο δ: Απόλυτως επιμεριστική

Προτείνω ότι η διαφορά μεταξύ του *κάθε* και του *ο κάθε* είναι ότι το *κάθε* απαιτεί να υπάρχουν τουλάχιστον δύο διαφορετικά υπογεγονότα, ενώ το *ο κάθε* απαιτεί όλα τα υπογεγονότα να είναι διαφορετικά (για κάθε αντικείμενο που παθαίνει κάτι πρέπει να ελέγξουμε ότι τα άλλα αντικείμενα συσχετίζονται με διαφορετικό υπογεγονός).

Αυτό το γεγονός, που βρίσκεται υπόρρητα και στην ανάλυση της Giannakidou (2004), γίνεται φανερό αν προσθέσουμε έναν τροποποιητή όπως το *αλλά όχι ξεχωριστά* στο [20], σύμφωνα με τον οποίο τα υπογεγονότα δεν είναι απόλυτα διαφοροποιημένα. Βλέπουμε ότι το *ο κάθε* είναι μη αποδεκτό:

[20] Η Ινώ φωτογράφησε *κάθε* / #το *κάθε* ζώο του ζωολογικού κήπου, αλλά όχι ξεχωριστά.

3.2 (Ο) *κάθε* και γενικευτικότητα

Οι διαπιστώσεις που κάνουμε για το (*ο*) *κάθε* σε σχέση με τη γενικευτικότητα παραλληλίζουν τις διαπιστώσεις για τα *every* και *each* (Gil 1992· Beghelli & Stowell 1997). Η Giannakidou (1999· 2004) έχει ήδη προτείνει ότι το *κάθε* μπορεί να είναι γενικευτικό, ενώ το *ο κάθε* δεν είναι γενικευτικό, εμείς εδώ θα ενισχύσουμε αυτόν τον ισχυρισμό προβάλλοντας επιπλέον επιχειρήματα και αναδεικνύοντας τη σημασία του λόγου (discourse) για το *ο κάθε*:

[21] Αφού αφιέρωσε τις τελευταίες τρεις δεκαετίες στη μελέτη της λεξικής σημασιολογίας, η Ινώ έκανε μια σπουδαία ανακάλυψη.

- α. Κάθε γλώσσα έχει πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- β. Όλες οι γλώσσες έχουν πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- γ. ?Η κάθε γλώσσα έχει πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- δ. Οι γλώσσες έχουν πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.

[22] Η Ινώ μόλις ανακάλυψε δέκα άγνωστες μέχρι τώρα γλώσσες στα υψίπεδα της Παπούα στη Νέα Γουινέα.

- α. ?Κάθε γλώσσα έχει πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- β. ?Όλες οι γλώσσες έχουν πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- γ. Η κάθε γλώσσα έχει πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.
- δ. ?Οι γλώσσες έχουν πάνω από είκοσι λέξεις για χρώματα.

Στο [21] η Ινώ μελετάει λεξική σημασιολογία και κάνει μια ανακάλυψη που αφορά τους όρους των χρωμάτων που χρησιμοποιούν οι γλώσσες. Καθώς δεν γίνεται ρητή αναφορά στις γλώσσες, η ανακάλυψη της Ινώς μπορεί να παρουσιαστεί με μια γενικευτική ΟΦ με κεφαλή το *κάθε*, το *όλες* ή μια οριστική ΟΦ, αλλά είναι καθοριστικό ότι το *κάθε* δεν μπορεί να συνοδεύεται εδώ από το οριστικό άρθρο. Αν περάσουμε τώρα σε ένα περιβάλλον, όπου η Ινώ ανακάλυψε δέκα άγνωστες μέχρι τότε γλώσσες και μετά μελετάει τους όρους των χρωμάτων που έχουν οι συγκεκριμένες γλώσσες, τότε η κατάσταση στο [22] αντιστρέφεται: το *κάθε*, το *όλες* και η οριστική ΟΦ γίνονται παρεκκλίνοντα, ενώ το *ο* *κάθε* είναι γραμματικό και αναφέρεται σε καθεμία από τις δέκα γλώσσες που ανακάλυψε η Ινώ.

Επιπλέον υποστήριξη γι' αυτό τον ισχυρισμό προκύπτει από τα ακόλουθα περιβάλλοντα: (α) κατηγορήματα σε επίπεδο-ατόμου (individual-level predicates)· (β) υπαρκτικά περιβάλλοντα του είδους *there*-insertion· και (γ) εντασιακά περιβάλλοντα (intensional contexts).

Το (ο) *κάθε* μπορεί να εμφανιστεί με κατηγορήματα σε επίπεδο-ατόμου (Carlson 1977), που εκφράζουν σταθερές ιδιότητες των ατόμων:

[23] Κάθε γάτα έχει τέσσερα πόδια / Η κάθε γάτα έχει τέσσερα πόδια.

Και οι δύο παραπάνω προτάσεις είναι γραμματικές, αλλά ενώ η πρώτη μπορεί να ερμηνευθεί γενικευτικά, η δεύτερη μπορεί να είναι αληθινή μόνο για ένα συγκεκριμένο σύνολο από γάτες που έχει προηγουμένως εισαχθεί στον λόγο και δεν μπορεί να είναι γενικευτική. Επιπλέον, όπως σημειώνουν οι Etxeberria & Giannakidou (2008), όταν η αναφορά είναι σε είδη, από τα οποία δεν υπάρχουν εκφάνσεις στον πραγματικό κόσμο, παρατηρούμε ότι το *ο* *κάθε* είναι μη αποδεκτό, πράγμα που θα μπορούσε να αποδοθεί στο γεγονός ότι με το *κάθε* μπορεί κανείς να κάνει ισχυρισμούς και για τον πραγματικό και για τους δυνατούς κόσμους (possible worlds), ενώ με το *ο* *κάθε* μπορεί κανείς να αναφερθεί μόνο στον πραγματικό κόσμο (Etxeberria & Giannakidou 2008,14):

[24] Κάθε μονόκερος έχει ένα κέρατο / #Ο κάθε μονόκερος έχει ένα κέρατο.

Όπως επισημαίνουν οι Etxeberria & Giannakidou (2008), το [24] με το *ο κάθε* μπορεί να γίνει απόλυτα αποδεκτή όταν αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο σύνολο από μονόκερους με φυσική παρουσία την ώρα της εκφώνησης, π.χ. σε μια εικονογράφηση ενός βιβλίου. Το ζήτημα κατά την άποψή μας δεν φαίνεται να είναι η αναγωγή στον πραγματικό κόσμο ή όχι, αλλά η ύπαρξη ενός κατάλληλου πραγματολογικού συμφραζόμενου, που να επιτρέπει τη χρήση του *ο κάθε*.

Τα υπαρκτικά περιβάλλοντα του είδους *there-insertion*, τα οποία γενικά δεν επιτρέπουν ισχυρούς ποσοδείκτες (Milsark 1974), μπορεί να επιτρέπουν μια ερμηνεία με βάση το είδος κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις (McNally & Van Geenhoven 1998). Κάτω από τέτοιου είδους προϋποθέσεις το *ο κάθε* νομιμοποιείται, ενώ το *ο κάθε* είναι μη γραμματικό. Τα περιβάλλοντα αυτά φαίνεται να ενισχύουν μια συλλήβδην ερμηνεία, η οποία είναι επιτρεπτή με το *ο κάθε*, αλλά όχι με το *ο κάθε*.

[25] α. Υπήρχε κάθε διάθεση για συνεργασία, αλλά...

β. *Υπήρχε η κάθε διάθεση για συνεργασία, αλλά...

Επιπλέον, σε περιβάλλοντα downward-entailing (Ladusaw 1979) που φαίνεται ότι ενισχύουν μια ερμηνεία με βάση το είδος, το *ο κάθε* είναι γραμματικό, ενώ το *ο κάθε* μη αποδεκτό:

[26] Η στενή οργανωτική και πολιτική σχέση με κομματικούς οργανισμούς, αφυδατώνει κάθε πρωτοβουλία / #την κάθε πρωτοβουλία.

Τέλος, σε εντασιακά περιβάλλοντα με ρήματα όπως το *ψάχνω*, οι *ο κάθε*-φράσεις μπορούν να συσχετιστούν και με *αδιαφανείς* (opaque) και με *διαφανείς* (transparent) ερμηνείες, ενώ οι *ο κάθε*-φράσεις μόνο με *διαφανείς*, όπως φαίνεται παρακάτω:

[27] Έφαξα κάθε συμμαθητή μου στο facebook, αλλά δεν βρήκα κανέναν / Έφαξα τον κάθε συμμαθητή μου στο facebook, # αλλά δεν βρήκα κανένα.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις υποστηρίζω ότι το *ο κάθε* εκφράζει προϋπόθεση (Heim & Kratzer 1998), ότι προϋποθέτει δηλαδή ένα μη-κενό πεδίο, ενώ με το *ο κάθε* το πεδίο μπορεί να είναι κενό ή όχι. Η ανάλυση της Giannakidou (1999· 2004) αναδεικνύει επίσης την *προϋπόθεση* που εκφράζει το *ο κάθε*, που στη δική της θεωρία αντιμετωπίζεται ως *αληθειακό* (veridical), *βασιζόμενη* και στα στοιχεία αρνητικής πολικότητας (negative polarity items), τα οποία μπορούν να εμφανιστούν στο όρισμα της ΟΦ του *ο κάθε*, αλλά όχι του *ο κάθε*.

4. Η πρόταση για τη σημασία του οριστικού άρθρου με το *ο κάθε*

Με βάση την κατανομή των δομών υπό εξέταση σε σχέση με την επιμεριστικότητα και τη γενικευτικότητα, θεωρώ ότι είναι πλέον ξεκάθαρο ότι το οριστικό άρθρο έχει *όντως* μια συνεισφορά όταν συνεμφανίζεται με το *ο κάθε*. Σε αυτήν την ενότητα θα επικεντρωθώ στην πρότασή μου σχετικά με τη φύση αυτής της συνεισφοράς.

Ένα πρώτο σημαντικό στοιχείο προς αυτή την κατεύθυνση είναι ότι αρχικά φαίνεται ότι η εν λόγω δομή δεν σχηματίζει οριστική ΟΦ (Giannakidou 2004). Το οριστικό άρθρο με το *κάθε* δεν μπορεί να λάβει μέρος σε δομές πολυ-οριστικές, δεν μπορεί δηλαδή να κάνει spread (βλ. μεταξύ άλλων Alexiadou & Wilder 1998· Kolliaκου 2004· Campos & Stavrou 2004):

- [28] Το κάθε παιδί θα πάρει μια καραμέλα.
 [29] *Το κάθε το παιδί θα πάρει μια καραμέλα.
 [30] *Το κάθε το μικρό το παιδί θα πάρει μια καραμέλα.

Υποστηρίζω ότι η εξήγηση αυτού του φαινομένου δεν είναι απαραίτητο να οφείλεται στη μη οριστική φύση της εν λόγω δομής, αλλά μπορεί να αποδοθεί στη σημασία του *κάθε*. Άλλωστε το *κάθε* δεν είναι επίθετο, και ακόμα και αν υποστηρίξαμε ότι είναι, δεν σχηματίζουν όλα τα επίθετα δομές πολυοριστικότητας (Alexiadou & Wilder 1998). Η μη οριστικότητα αυτής της δομής θα προέκυπτε αν θεωρούσαμε ότι το οριστικό άρθρο εκφράζει *ισχυρή οικειότητα* (strong familiarity), η οποία προϋποθέτει ρητή αναφορά στο αντικείμενο αναφοράς. Σύμφωνα όμως με τη Roberts (2003) δεν είναι απαραίτητο να έχουμε ρητή αναφορά στις οριστικές ΟΦ, αλλά μπορεί να έχουμε έμμεση αναφορά, και άρα, *ασθενή οικειότητα* (weak familiarity), όπως σε περιπτώσεις που το αντικείμενο αναφοράς είναι αντιληπτικά ορατό ή γενικά γνωστό ή αποτελεί αποτέλεσμα συσχετιστικής αναφοράς.

Στο Lazaridou-Chatzigoga (2009β) υποστήριξα έναν επαναπροσδιορισμό της οριστικότητας βασιζόμενη στην (ασθενή) οικειότητα της Roberts (2003) και σε έναν επαναπροσδιορισμό της μοναδικότητας εμπνευσμένο από τις οντολογικές προτάσεις του Badiou (2005). Η οντολογική πρόταση του Badiou συνοψίζεται στο ότι το Ένα (ως ιδιότητα του τι υπάρχει) δεν υπάρχει, ότι η δομή του κόσμου είναι πολλαπλή, και ότι τα πολλαπλά δομούνται μέσω μιας διαδικασίας που ονομάζεται *count-as-one*. Εγκαθιδρύοντας μια αναλογία μεταξύ της άρνησης της ύπαρξης του Ενός και της αντικατάστασής του από τη διαδικασία του *count-as-one*, πρότεινα μια επανερμηνεία της έννοιας του μοναδικού ως *count-as-unique*. Εδώ είναι ο ορισμός που έδωσα (βασισμένος στη Roberts 2003):

- [31] Definition of definite
 Given a context C, use of a definite NP_i presupposes that it has as antecedent discourse referent x_i which is:
 a. weakly familiar in C (Roberts 2003) and
 b. *counted-as-unique* among discourse referents in C in being contextually entailed to satisfy the descriptive content of NP_i.

Ενώ η Giannakidou (2004) αποδίδει στο *ο κάθε* την ιδιότητα του domain restrictor και θεωρεί ότι η συμβολή του οριστικού άρθρου ισοδυναμεί με τον περιορισμό του πεδίου του ίδιου του ποσοδεικτικού προσδιοριστή, δημιουργώντας έναν σύνθετο ποσοδείκτη, εγώ υποστηρίζω ότι το *κάθε* συνδυάζεται πρώτα με το ουσιαστικό και το αποτέλεσμα τους συνδυάζεται με το οριστικό άρθρο.

Προτείνω ότι η συνεισφορά του οριστικού άρθρου που συνεμφανίζεται με το *κάθε* δεν είναι διαφορετική από την κανονική ερμηνεία του οριστικού άρθρου και ότι ισοδυναμεί με τις δύο παραπάνω συνθήκες. Άλλωστε ο Gil (1992) είχε αποδώσει στο *each* ένα χαρακτηριστικό [+definite], το οποίο θεωρώ ότι έχει λεξιμοποιηθεί στην αγγλική, ενώ παραμένει φανερό στην ελληνική. Στην περίπτωση του *ο κάθε* έχουμε λοιπόν να κάνουμε με έναν καθολικό επιμεριστικό ποσοδείκτη, του οποίου η αναφορά είναι δεσμευμένη από τον λόγο (discourse), καθώς το αντικείμενο αναφοράς είναι ασθενώς οικείο στους συνομιλητές, και συσχετίζεται ταυτόχρονα με τη συνθήκη *count-as-unique*, την οποία τυποποιώ ως εξής:

[32] The count-U condition
 $[\forall x: P(x)]$ [count-U (x)]

Η συνθήκη Count-U αποτελεί ένα είδος προϋπόθεσης, μια πληροφορία που ανήκει στο background. Στην εν λόγω δομή πρέπει να επιμεριστεί πλήρως το μέτρημα σε καθένα από τα μέλη του συνόλου που σχηματίζει το *κάθε*. Η εν λόγω ιδιότητα ερμηνεύεται έτσι κι αλλιώς επιμεριστικά, αλλά το οριστικό άρθρο προσθέτει σε αυτό ότι ο επιμερισμός δεν μπορεί να είναι μερικός, αλλά πρέπει να είναι απόλυτος, όπως υποστηρίξαμε παραπάνω. Το *κάθε* μέλος του *κάθε-συνόλου* μετριέται-ως-μοναδικό, με την έννοια ότι συσχετίζεται με τη δική του ξεχωριστή δομή γεγονόςτος, η οποία δεν πρέπει να αλληλοεπικαλύπτεται με τη δομή κάποιου άλλου μέλους του συνόλου. Η συνθήκη Count-U προβλέπει ότι πρέπει να έχουμε πρόσβαση στις εκφάνσεις, στα άτομα ένα προς ένα, οπότε δεν επιτρέπεται να γίνει αναφορά στο είδος όταν το οριστικό άρθρο είναι παρόν, όπως φαίνεται από τη μη γενικευτική φύση της εν λόγω δομής.

5. Συμπεράσματα

Υποστήριξα ότι η δομή [οριστικό άρθρο + *κάθε* + Όνομα] συσχετίζεται με ισχυρή και υποχρεωτική επιμεριστικότητα (Beghelli & Stowell 1997) και με απόλυτη επιμεριστικότητα (Tunstall 1998), ότι δεν μπορεί να ερμηνευθεί γενικευτικά και ότι εκφράζει προϋπόθεση (Heim & Kratzer 1998). Η συνεισφορά του οριστικού άρθρου ισοδυναμεί με τη συνθήκη της ασθενούς οικειότητας (Roberts 2003) και με τη συνθήκη Count-U. Μια τέτοιου είδους ανάλυση ενισχύει αναλύσεις που επισημαίνουν την αναγκαιότητα και των δύο συνθηκών για τη διατύπωση της σημασίας της οριστικότητας (βλ. Birner & Ward 1994· Poesio & Vieira 1998· Farkas & deSwart 2007).

Βιβλιογραφία

- Alexiadou, A. κ.ά. 2007. *Noun Phrase in the Generative Perspective: Studies in Generative Grammar*. Βερολίνο: Mouton de Gruyter.
 Alexiadou, A. & C. Wilder. 1998. "Adjectival Modification and Multiple Determiners", στο A.

- Alexiadou & C. Wilder (επιμ.), *Possessors, Predicates and Movement in the DP*. Άμστερνταμ, 303–32.
- Badiou, A. 2005. *Being and Event*. Μπφρ. O. Feltham. Λονδίνο: Continuum.
- Beghelli, F. & T. Stowell. 1997. “Distributivity and Negation: The Syntax of *each* and *every*”, στο A. Szabolcsi (επιμ.), *Ways of Scope Taking*. Dordrecht: Kluwer, 71–107.
- Birner, B. & G. Ward. 1994. “Uniqueness, Familiarity, and the Definite Article in English”, στο *Proceedings of the 20th Annual Meeting of the Berkeley Linguistic Society*. Μπέρι-κλεϊ: Berkeley Linguistics Society, 93–102.
- Brisson, C. 1998. *Distributivity, Maximality, and Floating Quantifiers*. Διδ. διατρ. Rutgers University.
- Γιαννουλοπούλου, Γ. 2007. “Η ανάδυση του οριστικού άρθρου στην ελληνική και την ιταλική: μια συγκριτική μελέτη”, *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 27. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 78–89.
- Campos, H. & M. Stavrou. 2004. “Polydefinite Constructions in Modern Greek and Aromanian”, στο O. Tomic-Miseska (επιμ.), *Balkan Syntax and Semantics*. Άμστερνταμ: John Benjamins, 137–44.
- Carlson, G. 1977. *Reference to Kinds in English*. Διδ. διατρ., University of Massachusetts.
- Carlson, G. & F. J. Pelletier (επιμ.). 1995. *The Generic Book*. Σικάγο: The University of Chicago Press.
- Dowty, D. 1987. “Collective Predicates, Distributive Predicates, and *all*”, στο F. Marshall κ.ά. (επιμ.), *Proceedings of the 3rd Eastern States Conference on Linguistics (ESCOL’86)*. Columbus: Ohio State University, 97–115.
- Etxeberria, U. & A. Giannakidou. 2008. *Contextual Domain Restriction across Languages: Definiteness, Indefiniteness and the Structure of QP*. Δακτυλότυπο.
- Farkas, D. & H. deSwart. 2007. “Article Choice in Plural Generics”, *Lingua* 117, 1657–76.
- Giannakidou, A. 1999. “Affective Dependencies”, *Linguistics and Philosophy* 22, 367–421.
- . 2004. “Domain Restriction and the Arguments of Quantificational Determiners”, *Semantics and Linguistic Theory* 14. Ithaca, N.Y.: Cornell Linguistics Club, 110–28.
- Gil, D. 1992. “Scopal Quantifiers: Some Universals of Lexical Effability”, στο M. Kefer, & J. van der Auwera (επιμ.), *Meaning and Grammar Crosslinguistic Perspectives*. Βερολίνο: Mouton de Gruyter, 303–45.
- Heim, I. & A. Kratzer. 1998. *Semantics in Generative Grammar*. Malden, Ma.: Blackwell.
- Ioup, G. 1975. *The Treatment of Quantifier Scope in a Transformational Grammar*. Διδ. διατρ. The City University of New York.
- Kolliakou, D. 2004. “Monadic Definites and Polydefinites: Their Form, Meaning, and Use”, *Journal of Linguistics* 40, 263–333.
- Ladusaw, W. A. 1979. *Polarity Sensitivity as Inherent Scope Relations*. Διδ. διατρ. University of Texas.
- Lazaridou-Chatzigoga, D. 2007. “Free Choice Items and Definiteness: Evidence from Greek”, στο E. Puig-Waldmueller (επιμ.), *Proceedings of Sinn und Bedeutung* 11. Βαρκελώνη: Universitat Pompeu Fabra, 403–17.
- . 2009α. “Greek Generic Noun Phrases Involving the Free Choice Item *opjodhipote* and the Definite Article”, στο *MIT Working Papers in Linguistics* 57: *Proceedings of the 2007 Workshop in Greek Syntax and Semantics at MIT*, 123–37.
- . 2009β. *On Definiteness and the Co-Occurrence of the Definite Article with other Determiners in Modern Greek*. Διδ. διατρ. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Link, G. 1983. “The Logical Analysis of Plurals and Mass Terms: A Lattice-Theoretical Approach”, στο R. Bauerle, C. Schwartze & A. von Stechow (επιμ.), *Meaning, Use and Interpretation of Language*. Βερολίνο: Walter de Gruyter, 302–23.

- Margariti, A. M. 2007. "Quantification and Intonation in Modern Greek", στο E. Agathopoulou, M. Dimitrakopoulou & D. Papadopoulou (επιμ.), *Selected Papers of the 17th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics*, 105 τ.: *Papers on Theoretical Linguistics*.
- Marmaridou-Protopapa, A. S. S. 1984. *The Study of Reference, Attribution and Genericness in the Context of English and Their Grammaticalization in M. Greek Noun Phrases*. Διδ. διατρ. Darwin College, Cambridge.
- Matthewson, L. 2001. "Quantification and the Nature of Crosslinguistic Variation", *Natural Language Semantics* 9, 145–89.
- McNally, L. & V. Van Geenhoven. 1998. "Redefining the Weak/Strong Distinction". Ανακοίνωση στο *CSSP* 3. Δακτυλότυπο.
- Milsark, G. 1974. *Existential Sentences in English*. Διδ. διατρ. MIT.
- Poesio, M. & R. Vieira. 1998. "A Corpus-Based Investigation of Definite Description Use", *Computational Linguistics* 24(2), 183–216.
- Roberts, C. 2003. "Uniqueness in Definite Noun Phrases", *Linguistics and Philosophy* 26, 287–350.
- Τσαμαδού-Jacoberger, I. & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου. 2006. "Τα προσδιοριστικά του ονόματος της νέας ελληνικής: περιγραφική, συγκριτική και διδακτική προσέγγιση", στο Σ. Μοσχονάς (επιμ.), *Η σύνταξη στη μάθηση και τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης, 171–217.
- Τσίλη, Μ. 2000. "Οι ποσοδεικτικές φράσεις '(ο) κάθε NP', '(ο) καθένας': καθολικότητα και επιμεριστικότητα", *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 21, 783–94.
- Tunstall, S. 1998. *The Interpretation of Quantifiers: Semantics and Processing*. Διδ. διατρ. University of Massachusetts.

Λέξεις-κλειδιά: γενικευτικότητα, επιμεριστικότητα, καθολικοί ποσοδείκτες, ονοματική φράση, οριστικότητα, προσδιοριστές.